

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 385/2016-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody, [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva podľa čl. 49 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 72/2015 a jeho uznesením z 20. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva podľa čl. 49 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 72/2015 a jeho uznesením z 20. januára 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 1. apríla 2016.

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 T 68/2011 zo 4. júla 2012 bol sťažovateľ (spolu aj s ďalšími obžalovanými) uznaný vinným z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) a za použitia ustanovenia § 138 písm. j) Trestného zákona v spolupáchateľstve. Bol mu za to uložený podľa § 172 ods. 2 s použitím § 38 ods. 2, 4 a 8 s prihliadnutím na § 37 písm. m) a v spojení s § 43 Trestného zákona ďalší trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov a 8 mesiacov. Na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Zároveň mu bol uložený aj trest prepadnutia konkrétne vymenovaných vecí a bolo mu uložené ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou, ale tiež ochranný dohľad v trvaní dvoch rokov. Napokon mu bola uložená povinnosť zamestnať sa v čase plynutia ochranného dohľadu alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 23 To 45/2015-920 z 18. mája 2015 bolo odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu zamietnuté ako nedôvodné.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 72/2015 z 20. januára 2016 bolo dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu odmietnuté.

Podľa názoru sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k odmietnutiu jeho dovolania bez náležitého bližšieho preskúmania dôvodov jeho dovolania.

Nemožno podľa sťažovateľa súhlasiť s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého porušením práva na obhajobu zásadným spôsobom by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku. V skutočnosti treba za zásadné porušenie práva na obhajobu považovať aj právo na spravodlivé súdne konanie. Súčasťou spravodlivého súdneho konania je aj právo obvineného na zákonný a spravodlivý trest, ktorý musí byť uložený v rovine záruk čl. 49 a čl. 17 ods. 2 ústavy, resp. v rovine požiadaviek § 1 Trestného poriadku a v súlade so zásadami pre ukladanie trestov podľa § 34 a nasl. Trestného zákona.

Podľa presvedčenia sťažovateľa došlo v jeho prípade k uloženiu trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Najvyšší súd zjavne pochybil, keď sa nekriticky stotožnil s názorom krajského súdu. Správne mu mal byť uložený súhrnný trest v spojení so skorším trestom uloženým mu rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 52/2009 z 18. januára 2012.

Najvyšší súd podľa presvedčenia sťažovateľa nechal bez povšimnutia nesprávny výrok o treste majúci za následok jeho zrejmu nejasnosť, resp. nepreskúmateľnosť. Aplikácia § 43 Trestného zákona sa javí ako svojvoľná, pretože vo výroku terajšieho rozsudku okresného súdu absentuje uvedenie toho, v súvislosti s akým (ktorým) trestom uloženým v minulosti bol sťažovateľovi uložený ďalší trest podľa § 43 Trestného zákona.

Okrem toho podľa názoru sťažovateľa v danej veci vôbec neprichádzala do úvahy aplikácia ustanovenia § 43 Trestného zákona. Trestný čin, za ktorý bol okresným súdom uznaný vinným, bol spáchaný v čase od 20. mája 2010 do 24. novembra 2010, pričom malo ísť o pokračovací trestný čin. Použitá interpretácia a aplikácia § 43 Trestného zákona nebola správna, čo zakladá porušenie označených práv sťažovateľa podľa ústavy, dohovoru a charty. V skutočnosti s najväčšou pravdepodobnosťou mal byť uložený úhrnný trest podľa § 41 ods. 1 a 2, poprípade podľa § 41 ods. 3 Trestného zákona. Za nesprávny treba považovať názor krajského súdu, podľa ktorého nebolo možné uložiť sťažovateľovi ani súhrnný trest, ale ani spoločný trest, pretože trest uložený okresným súdom v rozsudku sp. zn. 2 T 52/2009 z 18. januára 2012 bol súhrnným trestom. Tento právny názor je

v protiklade s právnymi názormi iných súdov, ale aj s právnymi názormi krajského súdu v iných veciach, čo vytvára stav právnej neistoty. Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza niektoré konkrétne rozhodnutia krajského súdu, ale aj Krajského súdu v Žiline, ktorými došlo k zrušeniu skoršieho rozsudku o súhrnnom treste a jeho nahradeniu novým súhrnným trestom.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

«1. Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 3 Tdo 172/2015 - odmietnutím dovolania bolo porušené základné právo [REDAKOVANÉ] na spravodlivé súdne konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy, článku 6 ods. 1 dohovoru a v otázkach o zárukách podľa čl. 49, článku 17 ods. 2 ústavy a podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru - právo na spravodlivý zákonný trest a druh trestu v spojení s právom podľa článku 49 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie, v súvislostiach „obídenia“ významu záruk podľa článku 154c ods. 1 ústavy.

2. Postupom a uznesením Krajského súdu Trenčín, uznesením sp. zn. 23To/45/2015-920 v spojení s postupom a rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 8T/68/2011 bolo porušené základné právo [REDAKOVANÉ] podľa článku 17 ods. 2, článku 49, článku 46 ods. 1 a článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nerešpektovaním princípov zákonnosti pri určovaní druhu a výmery trestu a primeranosti trestu podľa článku 49 ods. 1 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tdo/72/2015 zrušuje a ukladá, aby Najvyšší súd vo veci znovu konal a rozhodol vo veci v kontexte záruk a princípov podľa článku 1 ods. 1 ods. 2 Ústavy SR, aby došlo ku použitiu trestnoprávných ustanovení, ktoré budú ústavne súladné s požiadavkami a princípmi právneho štátu.

4. Porušovateľom ukladá spoločne - nerozdielne uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátom.»

Sťažovateľ napokon žiada, aby mu ústavný súd ustanovil právneho zástupcu v konaní, keďže vzhľadom na svoje zárobkové a majetkové pomery nemá prostriedky na uhradenie trov právneho zastúpenia.

II.

Z dovolania sťažovateľa z 9. októbra 2015 smerujúceho proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 23 To 45/2015 z 18. mája 2015 (podaného ustanoveným obhajcom) inter alia vyplýva, že podľa názoru sťažovateľa bolo povinnosťou všeobecných súdov stanoviť mu trest s ohľadom na okolnosti daného prípadu tak, aby zodpovedal závažnosti konania, za ktoré je ukladaný. Výšku uloženého trestu považuje za neprimerane prísnu a za rozpornú so zásadami ukladania trestov podľa § 34 a nasl. Trestného zákona. Všeobecné súdy pochybili pri ukladaní trestu, pretože ignorovali princíp proporcionality, pričom na naplnenie účelu trestu postačoval aj trest kratšieho trvania. Trest bol uložený bez akéhokoľvek vzťahu k existencii nejakých mimoriadnych okolností prípadu, pretože sa prihliadalo iba na bežné okolnosti. Uloženým trestom tak vzniklo sťažovateľovi bezprávie (pozri časť VI na s. 5 dovolania).

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 72/2015 z 20. januára 2016 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 23 To 45/2015 z 18. mája 2015. Podľa názoru najvyššieho súdu dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (zásadné porušenie práva na obhajobu) je spravidla daný najmä porušením ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohli mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania. Za porušenie práva na obhajobu nemožno považovať nevykonanie dokazovania v rozsahu predpokladanom obvineným, ale ani hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno uplatniť len v prípade porušenia zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie jednotlivých dôkazných prostriedkov. Nemožno ním napadnúť informatívnu hodnotu dôkazu, resp. spôsob hodnotenia dôkazu súdov. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je naplnený vtedy, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Sťažovateľ namietal rozsah vykonaného dokazovania a spôsob jeho hodnotenia, čo však dovolaním napadnúť nemožno. Počas celého konania mal obhajcov, svoje obhajovacie

práva aktívne uplatňoval sám alebo prostredníctvom obhajcov, čiže jeho obhajovacie práva boli v plnom rozsahu zabezpečené. Všetky dôkazy boli vykonané v súlade so zákonom. Dovolanie aj v prípade namietanej nesprávnej právnej kvalifikácie smeruje ku skutkovým zisteniam, ktoré nemôžu zakladať dovolací dôvod. Pokiaľ s poukazom na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku sťažovateľ namietal, že mu bol uložený neprimerane prísny trest nezodpovedajúci zásade proporcionality, treba uviesť, že použitý dovolací dôvod sa vzťahuje len na prípad, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prerokovaný trestný čin nepripúšťa. V danom prípade o takúto situáciu nejde. Sťažovateľovi bol uložený druh trestu, ktorý zákon umožňuje uložiť pre trestný čin, z ktorého bol uznaný za vinného, a tiež aj v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Jadrom sťažnosti je námietka sťažovateľa, podľa ktorej mu bol uložený trest mimo zákonnej trestnej sadzby, keďže nesprávne mu bol uložený tzv. ďalší trest podľa § 43 Trestného zákona, hoci správne mu mal byť uložený úhrnný trest postupom podľa § 41 Trestného zákona.

Z pohľadu uplatnenej argumentácie sťažovateľa treba sťažnosť považovať za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Sťažovateľ v podanom dovolaní (spracovanom jeho ustanoveným obhajcom) síce formálne namietal dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, avšak v skutočnosti vytýkal nižším súdom uloženie neprimerane prísneho trestu. Neuplatnil teda žiadnu konkrétnu námietku spochybňujúcu, že trest bol uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby, ale ani to, že by bol uložený taký druh trest, ktorý v danom prípade zákon nepripúšťa.

Inými slovami, sťažovateľ síce po formálnej stránke využil možnosť podania dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ale z materiálneho hľadiska námietku nesprávneho uloženia ďalšieho trestu podľa § 43 Trestného zákona neuplatnil. Možno preto uzavrieť, že sťažovateľ nevyužil účinný opravný prostriedok (dovolanie) na obranu označených práv. To zakladá neprípustnosť sťažnosti.

Treba napokon dodať, že sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že námietku nesprávneho uloženia trestu postupom podľa § 43 Trestného zákona neuplatnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2016